

**MUHASHO WA PFUNZO WA GAUTENG
MULINGO WA TSHITIFIKHEITHI TSHA MA?IRIKI**

**TSHIVEN? A LUAMBO LWA ? AMUNI
GIREIDI YO LINGANELAHO
(Bambiri ?a Vhuvhili)**

**TSHIFHINGA: AWARA 2
MARAGA: 75**

PFESANI I:

- Mbudziso dzo?he dzi fhindulwe nga luambo lwo kunaho.
 - Hu na khethekanyo tharu, A, B na C.
 - Khethekanyo ya A mbudziso 1 ndi khombekhombe. (I fhindulwe nga vho?he)
 - Khethekanyo ya A mbudziso 2, nangani mbudziso mbili fhedzi.
 - Kha khethekanyo ya B, nangani mbudziso ya u toolola KANA ya vhubudziso vhu?uku.
 - Arali kha khethekanyo ya B no nanga mbudziso ya u toolola, kha C nangani ya vhubudziso vhu?uku.
-
-

KHETHEKANYO YA A

ZWIRENDO

MBUDZISO 1

Mulisa – M.J. Mafela

1.1 Mbudziso i fhindulwe nga vho?he (Khombekhombe.)

Vhalani tshirendo tshi re afho fhasi ni ?o kona u fhindula mbudziso dzi no ?o tevhela:

Gonitshedza

Naho musi wo kavha afha,
Phapha dzau dzi tshi lelema,
Vhutswu hau vhu tshi nga dzinga, 3
U gonitshedza.

Gogo ?e wa kuvhatedza,
?i tevhelaho n?ila yau, 6
Wa vha takula nga phapha,
Musi u kha u tenga vhuse.

Musi u tshi dzunguluwa, Makumba ane wa kudzela, Ndi musukuvhutshilo.	9
Musuku u mu? waho na muvhili.	12
Vha sedzesaho mishumo yau, Vha awela nga u e? ela khofhe. Nge vha tama makumba a u. Wa ralo u ?huvhula mathenga.	15

- 1.1.1 Gonitshedza o imela mini? (1½)
- 1.1.2 Vhutswu ha gonitshedza vhu khou fanyiswa na ha mini? (2)
- 1.1.3 Gogo o kuvhatedziwaho ndi ifhio? (1)
- 1.1.4 Topolani ifanyisi o shumiswaho afha. (2)
- 1.1.5 Ndi zwifhio zwi bvelelaho kha vha tevhelaho n?ila ya gonitshedza?
? eani zwifhili. (4)
- 1.1.6 Makumba a no khou ambiwa o imela mini? (2)
- [12½]**
- 1.2 Vhalani zwirendo itshi ni kone fhindula mbudziso:

Khukhwana idzi	
Khukhwana idzi dzi lilaho, Tshililo tshi dzi kundisaho u pala ndodo. Muya wo kavhaho khadzo, Ndi zwi shushaho dzi thothonyaho.	3
Na idzi dzi palelaho ndodo, Nge dza vha dzone dzo khuraho mukwita, He khukhwana dza dodoma hone. Mukwita u dzi ?avhisaho mikosi.	6
A si u khakha u vhidzelela hadzo. Ngavhe mikukulume na phambo, Dzi gudise khukhwana dzadzo, Khoru ya mukwita uyu.	9
	12

Khakho kha dzi thothonyaho. Ndi u donolela zwivhuya kha khukhwana. Vhu?i he dzi thothonyaho dzi si vhu bule Vhu lavhelelwa u a?wa sa mitshelo.	15
Miludzi ine dza lidza zwi?akani, Pfuloni yadzo ya u tshela, Zwi?wa zwa? u zwa u pala. Zwi fukukana ?ale?aleni.	18

- 1.2.1 Khukhwana idzi ndi vhonnyi? (2)
- 1.2.2 Khukhwana dzi lilela mini? (2½)
- 1.2.3 ?alutshedzani maipfi aya: pfuloni, mukwita. (4)
- 1.2.4 Ndi zwifhio zwi teaho u a?wa sa mitshelo? (2)
- 1.2.5 Khukhwana dzi lidza miludzi dzi ngafhi? (2)
- [12½]**

KANA

- 1.3 Vhalani tshirendo itshi ni kone fhindula mbudziso.

Iwe sefo ya yo?he mirafho, Uri muvhuya a si ye kha vhavhi, Nge dzavho n?ila dza fhambana.	
Iwe u ri isaho mahayani ashu ro?he, Mudzia u sa ?anganyisa, Vho?he mbiludzi ?o rula, Musi ?o swika ?o ?uvha, ?ine vhwaha ha vhathu vhu sa ?o londotwa, U ?o sedza yashu mishumo, Nga ro?he ra vha matavhi awe.	5
Hone khezwi u sa ri vhudzi ?uvha? Ra ?o dzula ro luga. Iwe u sa khakhi, Na henefho wo ?ivha vhu?ali hashu, Ri vhadzia u shanduka.	10
I? a wo fara zwau, Yone phethwa nga wa maan? a, Ene mutondavha ?angaho lwawe, Nga n?ivho vha hwala vha londota, Ita mushumo wau a hu na a u dzivhisaho	15

TSHIVEN? A LUAMBO LWA ? AMUNI GIREIDI YO LINGANELAHO (Bambiri ?a Vhuvhili) 119-2/2 Z	5
---	----------

- 1.3.1 Sefo ine ya khou ambiwa i shuma mini? (2)
- 1.3.2 Sefo iyi yo imela mini? (1½)
- 1.3.3 Sefo i ri i sa ngafhi? (2)
- 1.3.4 Nga i?o ?uvha ndi zwifhio zwine zwa ?o sedzwa? (2)
- 1.3.5 Ndi ngani murendi a tshi vhudzisa uri khezwi ri sa vhudzwi ?uvha? (2)
- 1.3.6 ?alutshedzani mutaladzi wa vhurathi. (3)
- [12½]**

KANA

1.4 Vhalani tshirendo itshi ni kone fhindula mbudziso:

Sambi ?i shaya mulisa	
Sa ?ikhambi ?i tshi ?ulutshelwa ?ama Na sambi ?i ralo ?i tshi ?ulutshelwa mulisa Mulisa wa i?o na tshan?a tsha vhulondo Ane gomeleloni a tenengedza nkho Yo longwaho tombo.	3
Mulisa wa khamelo i sa gubunyedzei vhu?ungu A itaho dzulo na sambi mi?angani A ?i?ukufhadzaho sa luvivhe A isa sambi mafulononi a pharadiso.	6 9
Sambi ?i tata u bula vhua?a ha vhalisa Na tshi?uhu tsha u ?i ?amela sa bere Tshalo ha vha u vusa khuwa na phosho Nge ?a tata pfumo na mboma.	12
Yesu lisa sambi ?au u si rende mulisa U tekule khulu?oni i re khaladzi a phambano Ine ngayo nanga dza madzembeleketete dza khuru?ana Nga mihuvho ya sambi ?au	15

- 1.4.1 Sambu ?i ?ulutshelwa mulisa-?e? ? eani mbuno tharu. (6)
- 1.4.2 ?ikhambi ndi mini? (1)
- 1.4.3 Ndi zwifhio zwine sambu ?a tata u zwi bula? (1½)
- 1.4.4 Topolani mafanyisi mavhili o shumiswaho afha. (4)
- [12½]**

GUMOFULU ?A KHETHEKANYO YA A: [25]

KHETHEKANYO YA B

?ITAMBWA

Kha khethekanyo ya B, arali na fhindula mbudziso ya u toolola ni tea u fhindula mbudziso ya vhubudziso vhu?uku kha khethekanyo ya C KANA arali na fhindula mbudziso ya vhubudziso vhu?uku kha khethekanyo ya B, ni fanela u fhindula ya u toolola kha khethekanyo ya C.

MBUDZISO 2

Zwo itwa – A.M. Mahamba

Nangani mbudziso nthihi ni fhindule yone. Ni nga fhindula 2.1 kana 2.2.

2.1 Vhalani mafhungo aya ni kone u fhindula mbudziso:

"Ndi uri zwino vhone Vho Gumani vha fanela u itisa uri mafhungo haya a dzhene musanda nga lwa u tou pomokana. Zwo no ralo vhone vha konou bva na he?i ?ivhimbili mungomeni hune vha ?o pfa zwo?he. Arali e Matidze a sa fariwa, n?e vha tshi tou vhuya ndi ?o guma mishonga i re thevheleni yanga na ya zwipfula na ya dzin?adzi nda mbo ?i fa."

- 2.1.1 Maipfi aya o ambiwa nga ?anga ifhio? (1)
- 2.1.2 O vha a tshi khou amba na nnyi? (2)
- 2.1.3 Ndi vho nnyi vha no khou pomokwa vhuloi? (1)
- 2.1.4 Vho lowa nnyi? (1)
- 2.1.5 ?anga yo vha yo vhidzelwa mini? (1)
- 2.1.6 ?ivhimbili hu khou ambiwa nnyi? (2)
- 2.1.7 U fariwa hune ha khou ambiwa ndi u farwa-?e? (3)
- 2.1.8 Ndi ngani ?anga i tshi ri i ?o guma mishonga yo?he? (2)
- 2.1.9 ?eani dzina ?a vhamusanda. (1)
- 2.1.10 ?anga iyi ni vhona i ?anga-?e? (2)
- 2.1.11 Ndi ngani Vho-Gumani vho vhulaha vhatu? (2)

TSHIVEN? A LUAMBO LWA ? AMUNI GIREIDI YO LINGANELAHO (Bambiri a Vhuvhili) 119-2/2 Z	7
--	----------

- 2.1.12 Ndi vhafnio vhathu vho vhulaiwaho? (2)
- 2.1.13 Vho-Gumani ndi muthu-?e? Tikedzani nga mbuno mbili. (3)
- 2.1.14 Ndi nnyi we a ?i?embeledza nahone ndi ngani o ita ngauralo? (2)
- [25]**

KANA

- 2.2 ?alutshedzani nga vhu?alo uri zwo ?a hani uri hu vhe na mabulayo. **[25]**

GUMOFULU ?A KHETHEKANYO YA B: [25]

KHETHEKANYO YA C

NGANEA

Mitshe?o ya wa – A.W. Magau

Nangani mbudziso nthihi ni fhindule yo?e. Arali no fhindula ya u toolola kha khethekanyo ya B, ni fanela u nanga vhubudziso vhu?uku; arali no fhindula ya vhubudziso vhu?uku kha B ni fanela u nanga ya u toolola.

MBUDZISO 3

- 3.1 Vhalani mafhungo aya ni kone u fhindula mbudziso:

"Havha mufu vho?uwa na vha?we, vha tshi swika tsini na mu?i wa Vho-Matambule vha huma vhe vhothe. Musi vha tshi vhuya fano hezwo vha sa athu u lovha vha ambauri vha tshi huma a vho ngo vhonwa nga muthu."

- 3.1.1 Muambi wa maipfi aya ndi nnyi? (1)
- 3.1.2 Mufu ane a khou ambiwa ndi nnyi? (1)
- 3.1.3 O lovhela ngafhi? (1)
- 3.1.4 O vhulahwa nga mini? (1)
- 3.1.5 Tshitumbu itsho tsho iswa ngafhi? (2)
- 3.1.6 Ndi ngani tshitumbu itsho tsho iswa afho? (2)
- 3.1.7 Bulani zwithu zwiraru zwi sumbedzaho u pfuma ha Vho-Malab. (3)

TSHIVEN? A LUAMBO LWA ? AMUNI GIREIDI YO LINGANELAHO (Bambiri a Vhuvhili) 119-2/2 Z	8
--	----------

- 3.1.8 Ntsundeni ni vhona e muanewa-?e? Ndi ngani ni tshi ralo? (4)
- 3.1.9 Ndi ngani Vho-Matambule vho thathwa mushumoni? (2)
- 3.1.10 Ndi zwone naa uri Vho-Matambule vha a viya? Ndi ngani ni tshi ralo. (3)
- 3.1.11 Pfunzo ye na i wana kha iyi nganea ndi ifhio? (2)
- 3.1.12 Ndi vhathu vhafhio vhararu vhe vha wanala vhe na mulandu? (3)
- [25]**

KANA

- 3.2 "Mazwifhi a Ntsundeni o vhanga dzithaidzo."
Tikedzani fhungo iï nga tsumbo dzo teaho. **[25]**

GUMOFULU ?A KHETHEKANYO YA C: [25]

MARAGA: 75